líčena svědky v přípravném vyšetřování. Již tento postup nasvědčuje tomu, že nalézací soud vycházel při výslechu svědků, poškozených, spíše z pojmu »tíseň« podle užšího pojmu »nouze« podle staršího zákona z roku 1881. Obdobně je tomu i při výkladu pojmu lehkomyslnosti, o jehož významu v onom smyslu se soud v rozsudku nikterak po stránce právní nevyslovil.

V této spojitosti jest na právní námitky zmateční stížnosti připomenouti ještě toto: § 2 cit. nař. tresce nejen poskytování úvěru, nýbrž i jeho prodloužení. I o to v souzeném případě šlo a mohlo by proto za podmínek § 2 cit. zákona i prodlužování úvěru býti trestné, avšak rozsudek o této okolnosti vůbec neuvažoval. Bude proto na nalézacím soudu, by i prolongování směnek, pokud se týče úvěru poskytovaného osobám, s nimiž byl obžalovaný v obchodním styku, vzal v okruh svých úvah při novém projednání a rozhodnutí věci a při tom nepominul, že zákonnou složkou zločinu lichvy podle § 3 čís. 4 cit. nař. je mimo jiné i, že jednáním obžalovaného byl těžce poškozen větší počet osob. Obhajoba při ústním provedení odvodu na zmateční stížnost namítala, že ve většině případů, o něž v souzené věci jde, šlo o ryze spekulační obchody, při nichž osoby, jež úvěru obžalovaného používaly, vydělaly s vypůjčenou částkou mnohonásobky výpůjček, tak že je jen spravedlivé, když osoba, jež na takový obchod kapitál zapůjčila, dostane pak zpět částku, která sice v poměru k zápůjčce je nepoměrně vysoká, ale ve skutečnosti je jen nepatrným zlomkem výdělku ze spekulačního obchodu, uskutečněného vypůjčeným kapitálem. Zrušovací soud nemůže se s touto námitkou, pokud jde o její skutkový přednes, v řízení zrušovacím zabývati a bude na nalézacím soudu, by po případě i s tohoto hlediska věc zkoumal a při tom si po stránce právní uvědomil jednak, zda tu byla vykořisťována tíseň nebo jinak stav v § 2 zákona lich. uvedený, jednak, že pojem nápadné »nepoměrnosti« je pojmem relativním a že jest míti na zřeteli i, kdo nese risiko spekulačního obchodu, najmě zda i v souzených případech bylo risiko spekulačního obchodu i na straně obžalovaného. Pokud obhajoba v některých případech poukazujíc na vzdělání poškozeného neb na jeho povolání — na příklad jako advokáta — dovozovala nedostatek skutkové podstaty lichvy, jest zdůrazniti, že zákon o lichvě chrání bez ohledu na povolání, vzdělání a sociální postavení a životní zkušenosti každého, kdo, ocitnuv se v tísni, je nucen dožadovati se úvěru nebo pro nedostatek zběhlosti v obchodech nepozná nepoměrnost vzájemného plnění. Posléze se podotýká, že při skutkové podstatě lichvy je možný i pokus, při čemž se ovšem upozorňuje, že se dopouští dokonané lichvy i ten, kdo si dá jen slíbiti vzájemné plnění, které je v nápadném nepoměru atd.

Čís. 4566.

Ak ide o vzájomnú bitku medzi páchateľom a poškodeným, v ktorej obe strany používaly pomerne rovnakého spôsobu vzájomného útočenia, nemôže žiadna z nich tvrdiť, že jej útok bol oprávnenou obranou proti útoku druhej strany.

Prekročenie medzí oprávnenej obrany predpokladá vždycky, že obrana sama je podstatne odôvodnená a že jej bolo použité len vo väč-

šej miere, než bolo potrebné. Ak vôbec niet predpokladov pre priznanie oprávnenej obrany, nemôže sa páchateľ dožadovať, aby bolo uznané na jej beztrestné prekročenie.

(Rozh. zo 14. decembra 1932, Zm III 393/32.)

Obžalovaný J. Š., poranivši pri tanečnej zábave jedného z cudzích účastníkov, bol za to zbitý jeho spoločníkmi; prenasledoval ich preto a dostihnuvši svojho nepriateľa J. P-a, pobodal ho nožom, takže poranený za niekoľko minút vykrvácaním zomrel. Oba súdy nižších stolíc uznaly obžalovaného vinným zo zločinu smrteľného poškodenia na tele podľa §§ 301, 306, 307 odst. I. tr. zák. V celom pokračovaní sa obžalovaný hájil tvrdením, že jeho činnosť bola len oprávnenou obranou proti útoku poškodeného.

Najvyšší súd zmätočnú sťažnosť obžalovaného a jeho obhájcu odmietol a zamietol.

Z dôvodov:

V dôvodoch zmätočnosti podľa § 385 č. 1 c), 2 tr. por. je zmätočná sťažnosť bezzákladná a bola preto podľa § 36 I. nov. k tr. por. zamietnutá v podstate s poukazom na správne dôvody odvolacieho rozsudku, ku ktorým sa so zreteľom na dôvody zmätočnej sťažnosti podotýka ešte toto: Pri posudzovaní podmienok oprávnenej obrany treba brať v úvahu celý skutkový dej, pri ktorom obžalovaný smrteľne bodnul poškodeného, a nie len tú chvíľočku pred bodnutím, v ktorej, ako obžalovaný tvrdí, mu hrozilo nebezpečenstvo zastrelenia so strany poškodeného. V tom smere je však zistené z celého priebehu opätovných útokov obžalovaného proti iným osobám, pre ktoré došlo potom k srážke medzi obžalovaným a poškodeným, že obžalovaný bol sám tiež útočníkom; preto keď obidve strany útočily, išlo o vzájomnú bitku, v ktorej oba útočníci proti sebe používali rovnakých nástrojov — nožov. Keď ide o taký pomerne rovnomerný spôsob vzájomného útočenia, nemôže žiaden z útočníkov tvrdiť, že jeho útok bol takou obranou, ktorej bolo treba, aby bol odstránený neoprávnený a priamy útok proti nemu smerujúci; hoci je jeho násilný čin proti protivníkovi azda súčasne obranou proti útokom druhej strany, nepozbýva svojho pre trestnosť význačnejšieho charakteru útoku, ktorý vylučuje, aby mohlo byť uznané na jeho oprávnenú obranu. Obžalovaný pokračoval v svojom útoku ešte aj vtedy, keď už veľmi nebezpečným spôsobom bodnul svojho protivníka do brucha a keď tento ustúpil a obžalovaného v skutočnosti nijak ďalej neohrožoval; preto je zrejmé, že sa za týchto okolností nedá dovodzovať ani oprávnenosť dajakej obrany od obžalovaného iba predpokladanej vraj preto, že sa bál napadnutia revolverom so strany poškodeného. Prekročenie medzí oprávnenej obrany predpokladá vždy, že je obrana sama podstatne odôvodnená a že bola použitá len v intenzívnejšej miere než ako bola potrebná; keď je dovodené, že niet vôbec predpokladov pre priznanie oprávnenej obrany, sú bezvýznamné námietky dožadajúce sa toho, aby bolo uznané na jej beztrestné prekročenie. Celkom irrelevantnou okolnosťou je pri tom, či bolo pri čine tma. Správne dôvody, ktoré uviedol odvolací súd proti podmienečnému odkladu výkonu trestu, nepokusili sa sťažovatelia vecne vôbec vyvrátiť.